

Håll charlatanerna borta från skolan

Dagens Samhälle den 19 april 2016

Ponera att lobbyister för etablerade läkemedelsföretag åkte runt i världen och sålde in obeprövade mediciner till politiker och läkare. Utan rigorösa studier i bagaget som påvisat att medicinerna faktiskt fungerar – men med mängder av lovord om deras förträffligheter.

Generellt skulle dessa lobbyister kamma hem noll. För att godkännas måste läkemedel nämligen testas i välutformade experiment. Endast om de visas vara effektiva och inte ha mer än rimliga biverkningar tillåts de på marknaden.

Detsamma gäller tyvärr inte inom skolan. Här kan man tjäna stora pengar på att lura på politiker och lärare vilka metoder och hjälpmedel som helst – oavsett vad forskningen säger.

Det mest populära just nu är individanpassade metoder som ska införlivas med hjälp av digitala hjälpmedel. Detta ska på ett eller annat sätt revolutionera skolan och leda till kraftigt förbättrade ”färdigheter för 2000-talet”.

Förra veckan kunde vi exempelvis läsa i Dagens Nyheter om hur det populära datorspelet Minecraft anammats i Fittjaskolans undervisning. Men vi får inte läsa om det vetenskapliga stödet för att undervisningen blir bättre med detta datorspel. Anledningen är enkel: det finns inget sådant stöd.

Oroande nog har utbildningspolicy globalt sett faktiskt kommit att domineras av skojare som på diverse konferenser säljer in idéer om individanpassning, digitalisering och liknande till politiker – som ofta faller pladask för dessa lösningar. Trots att forskning finner att liknande metoder ofta har negativa effekter på elevers resultat.

Dagens utbildningskris har flera orsaker. Men oviljan att konsultera rigorösa studier om vad som fungerar inom skolan – i stället för att lyssna till ”experter” – torde vara en av de viktigaste.

Vad menas då med ”rigorösa studier”? Helt enkelt att metoderna som används i forskningen med hög säkerhet kan separera kausalitet från korrelation. Problemet med skolforskningen är just att den länge har varit för dålig för att kunna göra det.

Att detta spelar roll illustreras väl av exemplet ”Rythm for Reading”, en metod som utformats av ett brittiskt företag för att höja resultaten i läsning. Genom att eleverna stampar, klappar i händerna och sjunger utlovas högre läsförståelse. Programmet kostar en skola cirka 60 000 kronor i engångskostnad plus 6 000 kronor per år för fortsatt tillgång till den digitala plattformen.

I en undermålig studie gjord av personen bakom företaget fann man stora positiva effekter, resultat som också används i dess marknadsföring. När sedan oberoende forskare analyserade programmet i ett välutformat experiment fann man i stället ingen effekt alls. Med andra ord slängde skolorna som köpte in programmet bort offentliga resurser på nonsens.

Betyder detta att alla innovationer bör motarbetas? Självklart inte. Men vi bör kräva att nya metoder först utvärderas på experimentell basis innan de införs en masse i skolan.

Utbildningscharlatanerna måste helt enkelt bort. I varje fall om politikerna är seriösa med att vilja vända den svenska skolans katastrofala resultattrend som nu pågått i decennier.

Gabriel Heller Sahlgren, doktorand

London School of Economics och Institutet för Näringslivsforskning